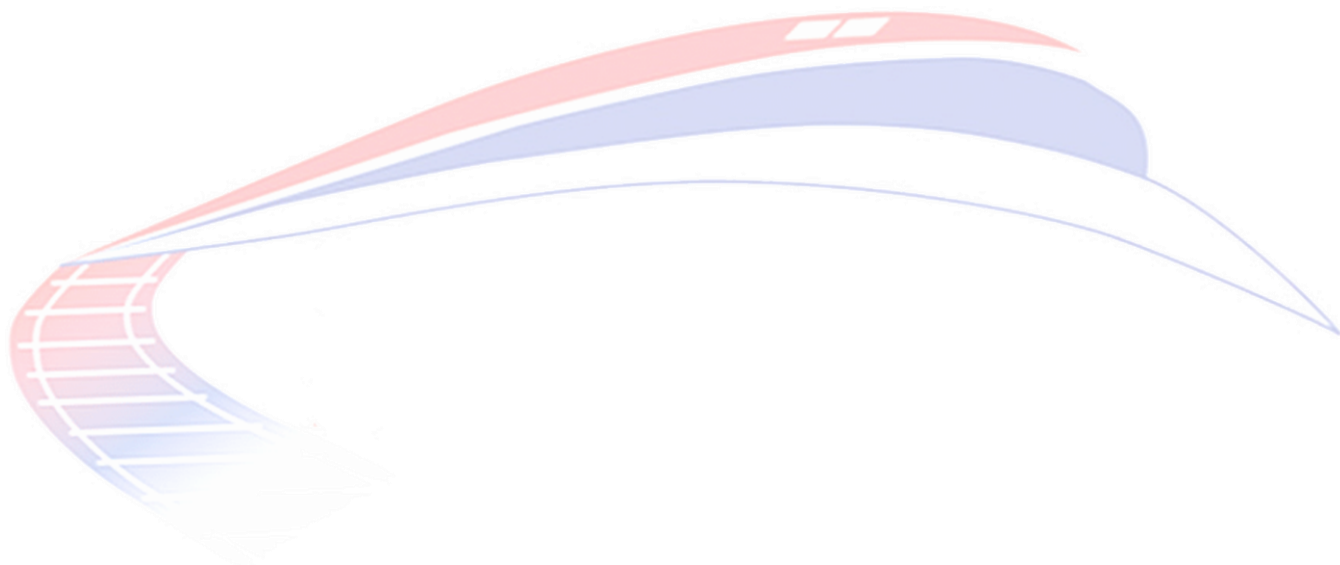

БИЛТЕН

Бр. 54.
ЈУН, 2026.

ЦЕНТРА ЗА МЕЂУНАРОДНЕ ПОСЛОВЕ

САДРЖАЈ

➤ МЕЂУНАРОДНЕ АКТУЕЛНОСТИ.....	3
➤ ЖЕЛЕЗНИЦА И ЕНЕРГЕТСКА ПОЛИТИКА ЕУ ДО 2040. ГОДИНЕ.....	3
➤ СЕР ПРОТИВ СМАЊЕЊА БУЏЕТА ЕУ ЗА ЖЕЛЕЗНИЦУ	4
➤ ОБЈАВЉЕНА НОВА СТУДИЈА О МОДЕЛИМА ФИНАНСИРАЊА ИЗГРАДЊЕ ПРУГА ЗА ВЕЛИКЕ БРЗИНЕ.....	5
➤ ЛУТРИЈОМ ДО КАРТЕ У НАЈЛУКСУЗНИЈИМ ВОЗОВИМА ЈАПАНА.....	6
➤ ЖЕЛЕЗНИЧКИ ТУРИЗАМ КАО ПОКРЕТАЧ ЛОКАЛНОГ И РЕГИОНАЛНОГ РАЗВОЈА.....	8
➤ УЧЕШЋЕ ПРЕДСТАВНИКА ИЖС НА МЕЂУНАРОДНИМ САСТАНЦИМА.....	7
➤ ОДРЖАН САСТАНАК UIC ПЛАТФОРМЕ ЗА ОДРЖИВОСТ	7
➤ У БЕОГРАДУ ОДРЖАНА UIC РЕГИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА О ЖЕЛЕЗНИЧКОМ САОБРАЋАЈУ.....	9
➤ ОДРЖАН САСТАНАК СЕР ИНТЕРЕСНЕ ГРУПЕ ЗА ИНФРАСТРУКТУРУ.....	10
➤ САСТАНАК ГЕНЕРАЛНЕ СКУПШТИНЕ ЖЕЛЕЗНИЧКОГ РОБНОГ КОРИДОРА АЛПИ-ЗАПАДНИ БАЛКАН.....	10
➤ ОДРЖАНА COLROFER 81. ГЕНЕРАЛНА СКУПШТИНА У БЕРЛИНУ	11

ЖЕЛЕЗНИЦА И ЕНЕРГЕТСКА ПОЛИТИКА ЕУ ДО 2040. ГОДИНЕ

Остваривање климатских циљева ЕУ до 2040. године захтева доношење енергетског законодавног оквира који би подстицао системску ефикасност целокупне привреде. Иако је железница енергетски најефикаснији вид масовног превоза, суочава се са тржишним неравноправностима и високим трошковима енергије. Овим поводом, Заједница европских железница и инфраструктурних

компанија (CER) је израдила документ са приоритетима железничког сектора за предстојеће измене:

- *Директиве о енергетској ефикасности (EED)*
- *Директиве о обновљивим изворима енергије (RED)*

У документу се наводи да ЕУ неће достићи циљ смањења емисија за 90% до 2040. године без већег ослањања на железницу. Највеће уштеде енергије могу се остварити преусмеравањем путника и робе са друског и ваздушног на железнички саобраћај, због чега би ЕУ требало снажније да подржи и фаворизује железницу као најефикаснији вид масовног копненог превоза.

Железнички сектор сматра да:

- железнички превоз троши најмање енергије по превезеном путнику и по тони робе;
- трошкови електричне енергије за железницу су несразмерно високи;
- административне процедуре представљају значајно оптерећење за пословање сектора;
- железница може значајно допринети развоју обновљивих извора енергије и повећању стабилности електроенергетске мреже.

Суштина је у томе да ЕУ треба снажније да подстиче превоз путника и робе железницом, јер се највеће уштеде енергије остварују преусмеравањем саобраћаја на овај најефикаснији вид копненог транспорта.

Железнички сектор тражи следеће:

- мање административних препрека за изградњу и електрификацију пруга;
- ниже порезе и дажбине на електричну енергију коју користи железница;
- већу подршку за коришћење обновљивих извора енергије;
- финансијске подстицаје за пројекте електрификације и модернизације железнице;
- смањење разлике у трошковима између дизел и електрификованог железничког превоза;
- веће укључивање Европске инвестиционе банке;
- повољније кредите;
- једноставније финансирање уговора о јавно-приватном партнерству (ЈПП).

Извор: <https://cer.be/cer-positions/setting-the-energy-policy-framework-for-the-decade-ahead-a-railway-perspective>

CER ПРОТИВ СМАЊЕЊА БУЏЕТА ЕУ ЗА ЖЕЛЕЗНИЦУ

Док Европски савет разматра могућа смањења средстава у наредном Вишегодишњем финансијском оквиру (**MFF**), Заједница европских железница и инфраструктурних компанија (**CER**) позива доносиоце одлука да задрже виши ниво улагања у железницу.

Механизам за повезивање Европе (**CEF**) је главни програм ЕУ за финансирање саобраћајне инфраструктуре и кључан је за развој железничких и других пројеката мобилности. Железнички сектор је очекивао да ће буџет овог фонда у наредном периоду бити повећан на 100 милијарди евра како би се одговорило на растуће инвестиционе потребе, с обзиром на све већи значај железнице за европску конкурентност, декарбонизацију, одбрану и енергетску безбедност.

Међутим, преговори о новом буџету указују на могуће смањење укупног буџета ЕУ, укључујући и средства намењена поменутом CEF-у. CER и 45 европских транспортних организација истичу да би смањење средстава фонда угрозило један од најзначајнијих инструмената ЕУ за развој прекограничне железничке инфраструктуре, уклањање критичних уских грла и завршетак трансевропске транспортне мреже (**TEN-T**).

С тим у вези, CER позива државе чланице да заштите финансијска средства CEF-а и обезбеде да железнички пројекти добију подршку у складу са европским циљевима. Такође, наглашава да национални и регионални планови, као и Европски фонд за конкурентност, треба да подрже развој железнице, чистих технологија и иновација.

Извор: <https://cer.be/cer-press-releases/railways-reiterate-need-for-stable-funding-in-next-eu-budget>

ОБЈАВЉЕНА НОВА СТУДИЈА О МОДЕЛИМА ФИНАНСИРАЊА ИЗГРАДЊЕ ПРУГА ЗА ВЕЛИКЕ БРЗИНЕ

Међународна железничка унија (UIC) објавила је документ **Модели финансирања инфраструктуре пруга за велике брзине** који представља свеобухватну студију о начинима структурирања, финансирања и спровођења пројеката пруга за велике брзине у контексту растућих политичких амбиција и све већег притиска на јавне финансије.

Поменути документ је израђен у сарадњи са *Florence School of Regulation (FSR)* Европског универзитетског института и уз подршку четири главне чланице UIC-а: Железнице Шпаније (**ADIF**), Железнице Немачке (**DB**), Железнице Италије (**FSI**) и Железнице Француске (**SNCF**).

Студија обухвата анализу око 20 пројеката широм Европе, Азије и Северне и Јужне Америке како би се процениле предности, ограничења и услови за успех три главна приступа финансирању пруга за велике брзине.

Изградња пруга за велике брзине спада међу финансијски најзахтевније инфраструктурне инвестиције које влада једне државе може да предузме. Просечни трошкови изградње на глобалном нивоу износе око 45,5 милиона евра по километру, уз значајне варијације између земаља и типова пројеката. Трошкови могу бити знатно већи на захтевном терену или у урбаним срединама, али и значајно нижи у земљама са развијеним системима јавних набавки и повољним географским условима.

У оквиру студије извршена је анализа модела *Јавних финансија (public delivery)*, који остаје доминантан и најповољнији модел широм света, и идентификовани су инструменти за повећање његове дугорочне одрживости, укључујући средства намењена инвестирању у железницу, израду вишегодишњих програма и корпоративне финансије кроз зајмове и зелене обвезнице (хартције од вредности).

Студија се такође бави анализом модела *Јавно-приватног партнерства (PPP)*, препознајући његову улогу у превазилажењу постојећих буџетских ограничења, као и значај приватног капитала и важност поделе ризика.

На крају анализе разматра се економски концепт *Регулисане имовинске базе (RAB)* као оквира за управљање и доношење прописа који може да донесе нижу цену капитала од јавно-приватног партнерства, уз већу флексибилност у односу на дугорочне уговоре. Овај концепт је важан да би се обезбедио баланс између:

- **инвестиција у инфраструктуру** (да се компанијама исплати улагање),
- **заштите потрошача** (да цене не буду превисоке).

Документ је доступан за преузимање свим члановима UIC-а на следећем линку:

<https://shop.uic.org/fr/autres-rapports/15109-financial-models-for-high-speed-rail-infrastructure.html>

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/uic-releases-new-study-on-financing-models-for-high-speed-rail-infrastructure>

ЛУТРИЈОМ ДО КАРТЕ У НАЈЛУКСУЗНИЈИМ ВОЗОВИМА ЈАПАНА

Један од најлуksузнијих возова у Јапану, за који је потребно учествовати на лутрији да би се дошло до карте, зове се Шики-шима (**Shiki-Shima**), што на јапанском значи „острво четири годишња доба“. Воз је у власништву Железничке компаније Источног Јапана (**JR East**) и састоји се од 10 вагона са 17 луксузних апартмана, намењених за највише 34 путника.

Делукс апартман поприлично је простран, са панорамским прозорима који пружају поглед на пространства Јапана, са камином и високим плафоном. Поред тога, апартмани имају и сопствено купатило са уграђеном кадом, као и подно и зидно грејање.

Оно што овај воз додатно издваја од осталих јесте и прелеп вагон ресторан у којем се служе традиционални јапански специјалитети, у чувеном *бенто* начину сервирања, као и интернационална јела. Након врхунског оброка, путници се могу опустити у панорамском салону на удобним белим софама.

Још један воз, за који је такође потребно учествовати на лутрији, носи назив Седам звездица у Кјушу (**Seven Stars in Kyushu**). Свака звездица представља једну од седам префектура области Кјушу, на чијој мрежи овај воз саобраћа. Његова спољашњост подједнако је велелепна као и унутрашњост. Краљевска тамноцрвена боја воза, са панорамским прозорима оивиченим златом, чини да се овај воз истиче од осталих. Воз се састоји од седам вагона, од којих су четири са апартманима опремљеним сопственим купатилима, вагон ресторана, салонског вагона, и бар вагона са продавницом.

За разлику од Шики-шиме, који је модернији по дизајну, Седам звездица одише традиционалним дизајном. Унутрашњост воза израђена је од пуног дрвета, уз посебну пажњу посвећену детаљима у виду керамичких шољица и ваза које су израђивали јапански уметници. Један од најбољих апартмана заузима пола задњег вагона и опремљен је намештајем у јапанском стилу. У апартману се налази и велики панорамски прозор на самом крају композиције.

Путницима су на располагању ексклузиван вагон ресторан, соба за чај, бар и продавница у стилу галерије са предметима израђеним у провинцији Кјушу. Цене карата за оба воза зависе од програма путовања и крећу се од 2.600 EUR до 13.000 EUR.

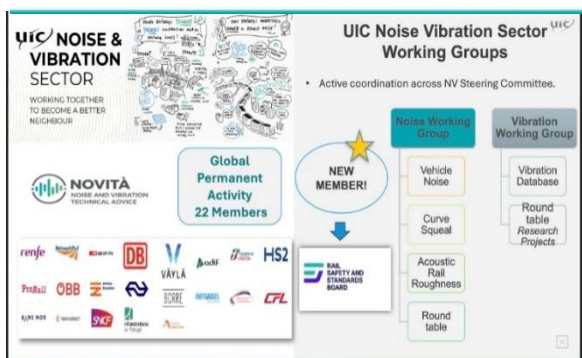
Извори: <https://theprivatetraveller.com/train-reviews/train-suite-shiki-shima>, <https://www.insidekyoto.com/seven-stars-in-kyushu-guide-and-map>, <https://www.jreast.co.jp/shiki-shima/en/>, https://www.cruisetrain-sevenstars.jp/english/train/Instagram:shikishima_official, <https://www.jrailpass.com/blog/seven-stars-kyushu-luxury-train>

ОДРЖАН САСТАНАК UIC ПЛАТФОРМЕ ЗА ОДРЖИВОСТ

Састанак Платформе за одрживост Међународне железничке уније (UIC) одржан је 16. јуна ове године у онлајн формату. У оквиру Платформе делују сектори за буку и вибрације, одрживо коришћење земљишта, квалитет ваздуха, енергију и емисије угљен-диоксида (CO₂).

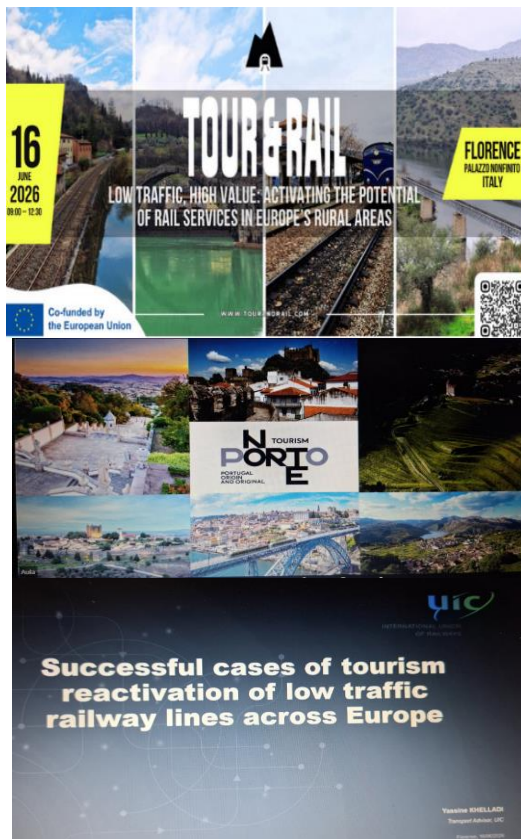
На састанку су, поред редовних извештаја, представљени и напредак у вези са текућим пројектима, постигнут степен кофинансирања из фондова ЕУ, резултати спроведених истраживања, број објављених докумената, као и пројекти планирани за 2027. годину.

Такође је било речи о додели награда за допринос одрживом развоју, која је планирана за 23. септембар ове године, током железничког сајма **InnoTrans** у Немачкој. Затим је најављено одржавање манифестације **Недеља одрживости** за април 2027. године. Између осталог, било је речи о зеленим набавкама, резултатима пројекта Индекс одрживости железнице за 2025. годину, као и о предстојећем Глобалном извештају о одрживости железнице.

У оквиру пројеката наведених сектора, Одељење за заштиту животне средине Инфраструктуре железнице Србије учествује у пројектима **Индекс одрживости железнице (RSI)** и **NOVITA** (техничка решења за буку и вибрације) у циљу размене искуства и представљања примењених мера у оквиру инвестиционих радова на мрежи ИЖС. На састанку је у име ИЖС учествовала представница Центра за међународне послове.

ЖЕЛЕЗНИЧКИ ТУРИЗАМ КАО ПОКРЕТАЧ ЛОКАЛНОГ И РЕГИОНАЛНОГ РАЗВОЈА

Међународна конференција у оквиру иницијативе **Tour&Rail** и Међународне железничке уније (**UIC**), одржана је 16. јуна у Фиренци са онлајн учешћем. Главна тема била је значај железничких услуга за економски и друштвени развој руралних туристичких подручја у Европи.

Овим поводом, окупили су се истраживачи, представници европских институција, међународних организација, саобраћајног и туристичког сектора како би разговарали о улози железнице у одрживом туризму и бољој саобраћајној повезаности као локалном и регионалном развоју.

У оквиру програма представљени су резултати пројекта **Tour&Rail**, уз размену искустава и примера добре праксе, ради проналажења ефикасних стратегија за већи допринос железничког саобраћаја развоју руралних средина.

Током конференције, представници Универзитета у Фиренци и Међународне железничке уније (**UIC**) разговарали су о значају руралних железница, наглашавајући да се њихова вредност не мери само бројем путника, већ и значајним друштвеним и економским доприносом локалним заједницама.

Представљене су и две успешне европске студије случаја:

- пруга **Douro** у Португалу, као успешан пример синергије железничке инфраструктуре, културног наслеђа под заштитом **UNESCO**-а и туристичке понуде у функцији подстицања регионалног развоја;
- пруга **Aulla-Lucca** у Италији, као пример доприноса железнице унапређењу приступачности руралним подручјима, економском јачању локалних заједница и одрживом туризму.

Конференција је завршена закључцима о будућности железничког саобраћаја у руралним подручјима Европе и његовој улози у одрживом и мултимодалном саобраћају. У наредном периоду очекује се усвајање препорука иницијативе **Tour&Rail** као и склапање нових партнерстава између железнице, малих произвођача, занатлија и туристичких агенција. На састанку је у име Инфраструктуре железнице Србије учествовала представница Центра за међународне послове.

У БЕОГРАДУ ОДРЖАНА UIC РЕГИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА О ЖЕЛЕЗНИЧКОМ САОБРАЋАЈУ

У Београду је 16. и 17. јуна 2026. године одржана стручна конференција о развоју железнице у југоисточној Европи у организацији Међународне железничке уније (UIC), Стратешке алијансе за железничке иновације Југоисточне Европе (SEESARI) и Саобраћајног института (CIP), водећих организација у области железничког саобраћаја и иновација.

Конференција је обухватила размену стручних искустава, сагледавање будућих развојних праваца железничког сектора, као и разматрање стратегије развоја и алата за њено спровођење. Догађај је допринео јачању стратешког дијалога о будућности железничког система у региону и унапређењу сарадње између кључних актера сектора. На конференцији је учествовало око 100 стручњака различитих профила.

Другог дана конференције дискусије су биле усмерене на наредне кораке ка имплементацији будућег железничког мобилног комуникационог система (FRMCS) на прузи Београд–Ниш, а затим на следеће теме:

Вештине и изградња едукативних капацитета

Железничка академија UIC-а и међународни програми обуке могу подржати развој компетенција и помоћи железничком сектору да се припреми за будуће изазове.

Дигитализација теретног саобраћаја и размена података

Учесници су истакли значај укључивања приватног сектора и јачања сарадње кроз међународне платформе и иницијативе као што су **RailData**, **GCU** и **GTC**, како би се побољшала конкурентност превоза робе железницом.

Модел података и управљање информацијама

Сектор улази у нову еру управљања подацима, која захтева виши ниво интероперабилности и доношење одлука заснованих на паметној употреби података.

Услуге у путничком саобраћају и продаја карата

Развој интегрисаног система продаје карата остаје кључан за побољшање корисничког искуства и повећање атрактивности железнице.

Коридори и регионална повезаност

Приоритети развоја прекограничне железничке инфраструктуре, интеграција са европским TEN-T коридорима, интероперабилност и модернизација сигнално-сигурносних система, повезаност путничког и теретног железничког саобраћаја на Западном Балкану.

Очекивани резултат:

Идентификација приоритетних пројеката регионалне железничке сарадње као основе за израду заједничког документа о ставовима и приоритетима региона.

На конференцији су у име „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. учествовали извршни директор за управљање јавном железничком инфраструктуром и менаџер за транспортне послове.

ОДРЖАН САСТАНАК CER ИНТЕРЕСНЕ ГРУПЕ ЗА ИНФРАСТРУКТУРУ

Састанак интересне групе за инфраструктуру (*PIG*), у надлежности менаџера за транспортне послове ИЖС, одржан је 2. јуна 2026. године у онлајн формату.

Састанак је почео уобичајеним ажурирањем актуелних информација из институција ЕУ и активностима које *CER* предузима у циљу лобирања за интересе железничког сектора пред институцијама ЕУ. Чланови су информисани о активностима Европског парламента и Савета по питању преговора о дугорочном буџету ЕУ, стратегије ЕУ за луке, војне мобилности, као и Уредбе о убрзавању процена које се односе на заштиту животне средине. Учесници су такође дискутовали о статусу Уредбе о капацитетима која ће ускоро бити објављена, као и о најновијем развоју догађаја у оквиру Европске мреже управљача инфраструктуре (*ENIM*) и Европске платформе за железницу (*ERP*). Наиме, у оквиру нових прописа ЕУ за железничке капацитете и управљање саобраћајем, *ERP* ће постати колективни глас железничких оператера и осталих учесника на тржишту, укључујући превознике у путничком и теретном саобраћају, управљаче сервисним објектима, надлежне органе и остале актере који су укључени у железнички саобраћај.

Након тога одржана је презентација нацрта документа о ставу у погледу убрзавања процедура за добијање сагласности и дозвола за железничке инфраструктурне пројекте. Учесници су такође дискутовали о процени потенцијалних ризика Акта о убрзавању индустријске производње за управљаче инфраструктуром и шири железнички сектор, као и о предстојећем Састанку високог нивоа за инфраструктуру који ће се одржати 18. новембра 2026. године у Цириху. У другом делу састанка одржана је заједничка сесија са групом за заштиту животне средине, а на тему глифосата. Учесници су разменили искуства у погледу употребе глифосата и о његовим алтернативама.

На састанку је у име ИЖС учествовала представница Центра за међународне послове. Наредни састанак Интересне групе за инфраструктуру ће се одржати 6. октобра 2026. године.

САСТАНАК ГЕНЕРАЛНЕ СКУПШТИНЕ ЖЕЛЕЗНИЧКОГ РОБНОГ КОРИДОРА АЛПИ-ЗАПАДНИ БАЛКАН

Alpine-Western Balkan
rail freight corridor

Састанак Генералне скупштине железничког робног коридора **Алпи-Западни Балкан** одржан је 9. јуна 2026. године, у онлајн формату. На састанку је било речи о буџету коридора и финансирању за 2026. годину,

траси новог коридора **Западни Балкан – Источни Медитеран** у складу са новом TEN-T уредбом, активностима C-OSS, као и о статусу придруживања нових чланова. Очекује се да процедуре у погледу придруживања прве групе нових чланова коридора буду завршене до краја ове године.

У другом делу састанка дискутовано је о закључцима са састанка саветодавних група за железничке превознике и терминале на коридорима **Алпи-Западни Балкан** и **Балтик-Јадран (RAG-TAG)** одржаног 22. и 23. априла у Луци Трст. Кључне теме овог састанка су били оперативни изазови, гранични прелази, капацитети и инфраструктура, као и координација и регулаторне теме. На састанку су у име ИЖС учествовали менаџер за транспортне послове и представница Центра за међународне послове.

ОДРЖАНА COLPOFER 81. ГЕНЕРАЛНА СКУПШТИНА У БЕРЛИНУ

Састанак COLPOFER 81. Генералне скупштине под називом „Војна мобилност у кризним ситуацијама и одбрана“ одржан је 10 - 12. јуна 2026. године у организацији Немачких железница (*DB*) у Берлину.

Скупштину је отворио председник организације COLPOFER, *Salvatore Iannicelli*, и потпредседник организације COLPOFER, *dr Patrick Hennies*, након чега је уследио радни део посвећен актуелним безбедносним, оперативним и технолошким изазовима у железничком сектору.

Посебна пажња била је усмерена на панел дискусију о улози железнице у условима кризних ситуација и одбране, са фокусом на војну мобилност, отпорност критичне инфраструктуре, прекограничну координацију и сарадњу железница са полицијским и безбедносним службама. Представљена су и искуства украјинских железница у организацији безбедности, као и анализа актуелних геополитичких претњи и њиховог могућег утицаја на европски железнички систем.

У наставку скупштине разматране су активности и иницијативе Европске комисије у области безбедности саобраћаја, као и могућности и изазови примене беспилотних ваздухопловних система/дронов у железничком сектору.

У оквиру редовних тачака дневног реда, Генерални секретар COLPOFER-а, *Maria Cristina Fiorentino*, је поднела детаљан извештај о раду ове организације у протеклих шест месеци, а председавајући радних група су поднели извештаје са састанака истих.

Организацији се прикључила и железница Украјине (*UZ*), чији ће представници преносити искуства током ратних дејстава.

На крају завршног састанка генерални секретар COLPOFER-a је известила о наредним активностима и плановима ове организације и најавила следећу Генералну скупштину, чији домаћин ће бити Инфраструктура железнице Србије, а која ће се одржати у новембру у Београду.

Скупштину су затворили председник и потпредсеник организације COLPOFER, сумирањем кључних закључака и потврдом заједничке опредељености чланица за наставак сарадње у области безбедности железничког саобраћаја.

Следећег дана организована је техничка посета центру за обуку и демонстрација уживо од стране тима за реаговање у ванредним ситуацијама и тима за заштиту критичне инфраструктуре и опреме (возних средстава) и том приликом истакли значај употребе савремених технологија, попут дронова и возила опремљених најсавременијим термовизијским камерама високе резолуције.

На састанку су у име Инфраструктуре железнице Србије учествовали представници Центра за безбедност и Центра за међународне послове.